

na takové věci, kterých užívá k ukojení svých potřeb veškeré obyvatelstvo neb aspoň převážná jeho většina, ani na věci takové, které jsou předmětem potřeby nezbytné nebo jak zmateční stížnost praví, potřeby denní. Rozhoduje, že těch kterých věcí užívá k ukojení svých potřeb jistá značnější část obyvatelstva. Tomu je tak zcela nepochybně i ohledně kožešin, které slouží nemalé části obyvatelstva k odívání, tedy zajisté potřebě, zejména v době zimní, pro kterou jsou určeny, nad jiné naléhavé. Nesejde na tom, že kožešiny jsou namnoze dražší, snad i značně dražší než jiné látky, sloužící témuž účelu, že si je tudíž zpravidla opatřují pouze zámožnější vrstvy obyvatelstva, a nelze proto ještě důvodně říci, že šlo o předměty přepychové. Pro otázku, zda jde o předměty potřeby, nemůže býti rozhodnou okolnost, že se jedná o věci, pro svou vzácnost neb aspoň drahotu širokým vrstvám obyvatelstva snad nedostupné a pro ně mimo to se i nehodící; stačí, slouží-li potřebě i jen jisté, oněmi poměry úžeji vymezené, přes to však poměrně značné části spotřebitelstva, zejména, jde-li o ukojení potřeby tak důležité, jakou jest odívání se v době zimní. Mínil-li zmateční stížnost, že předmětem denní potřeby není kožešina, nýbrž pouze zimní látka, stejně jako prý jím není hedvábí, nýbrž jen opět látka nebo plátno, přehlíží okolnost, která zejména v době války měla při řešení otázky, o niž jde, význam velmi závažný, která však ani pro rozhodnou dobu, prosinec 1920, významu toho zcela nepozbývá, že totiž tím, když určitých věcí používají k ukojení svých potřeb zámožnější třídy obyvatelstva, jimž je možno si je přes jich vyšší cenu opatřiti, uvolňuje se zároveň pro ostatní méně majetné vrstvy stejné množství věcí, sloužících podobným potřebám a v ceně levnějších, jichž by jinak používaly i ony kruhy zámožnější. Jelikož takto okruh spotřebitelů věcí posléz uvedených se zmenšuje, zvyšuje se poměrně jich nabídka ve prospěch oněch vrstev méně majetných, neboť vlivem zákona o poměru nabídky k poptávce nemůže zjev tento nemíti blahodárného vlivu na utváření se cen věcí takových.

Čís. 1166.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.)

Hrách cizozemského (holandského) původu v menším množství (do 1 q) nebyl zabaven ve prospěch státu.

Směrné ceny, stanovené pro hrách, platily i pro hrách cizozemský v jakémkoliv množství.

(Rozh. ze dne 19. března 1923, Kr I 254/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 10. ledna 1922, pokud jím byl obžalovaný Václav Š. podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 Sb. z. a n. a přestupek §u 7 (1) téhož zákona v příčině hrachu zavrhl, pokud směřovala proti výroku, jímž byl obžalovaný Václav Š. sprostěn z obžaloby pro přečin §u 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 Sb.

z. a n., vyhověl jí však, pokud napadla i osvobozující výrok co do přestupku §u 7 (1) zákona lichevního, týkajícího se předražování jen hrachu, rozsudek v této části zrušil a přikázal věc okresnímu soudu v N., by jí v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř. a to jak, pokud jde o přečin §u 11 č. 4 zákona lichevního, tak i, pokud běží o přestupek §u 7 (1) téhož zákona. V onom bodě tvrdí zmateční stížnost, že pro holandský hrách nebylo vydáno zvláštní nařízení, obchod s ním uvolňující, a že proto nalézací soud vychází s nesprávného právního předpokladu, pokládá obchod holanským hrachem, o něj jde, za volný. Leč zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Prohlašuje sice § 2 nař. vlády republiky Československé ze dne 11. června 1920 čís. 390 Sb. z. a n. o úpravě obchodu obilím, luštěninami atd., i plodiny a výrobky, jež jsou cizozemského původu, za zabavený ve prospěch státu, jakmile překročí hranice zdejšího státního území, leč ustanovení toto dlužno vykládati v souhlasu s ustanovením §u 6 téhož vládního nařízení, v němž jest vyhrazeno ministerstvu pro zásobování lidu, vydati podrobné nařízení o výkupu, převzetí a upotřebení zabavených plodin, jakož i úpravě spotřeby. Jest proto účinky zabavení luštěnin cizozemského původu posuzovati nejen podle všeobecného předpisu §u 2 nařízení vlády republiky Československé čís. 390/20 Sb. z. a n., nýbrž i podle nařízení, vydaných ministerstvem pro zásobování lidu podle §u 6 téhož nařízení. Tu pak přichází v úvahu vyhláška ministerstva pro zásobování lidu ze dne 28. června 1920 čís. 55.486 čís. 423 Sb. z. a n. o sklizni, výmlatu, výkupu, dodávce a spracování zabavených plodin, ve které se v §u 14 praví, že každý držitel zabavených plodin a výrobků cizozemského původu jest povinen, jakmile se dostanou tyto plodiny nebo výrobky do jeho držení a p ř e v y š u j í m n o ž s t v í 1 q (u máku 25 kg), do 24 hodin ohlásiti je zemského obilnímu ústavu. Z tohoto ustanovení je zřejmo, že holandský hrách, kterého obžalovaný podle zjištění rozsudku první stolice koupil poprvé asi 10 kg a později nějaké menší množství, v každém případě však dohromady méně než 1 q, byl ve volné dispozici obžalovaného. Nelze proto pro skutkovou podstatu pletich nic dovozovati z mylného předpokladu zmateční stížnosti, že holandský hrách byl zabaven ve prospěch státu. Jinakých důvodů zmateční stížnost pro nesprávné právní posouzení této trestní věci neuvádí a nelze jich shledati, uváží-li se, že obžalovaný byl podle zjištění prvního rozsudku řádným potravinářským obchodníkem v N. a že tedy mohl i holandský hrách nakupovati a ve svém obchodě prodávati. Jeho obchodování nevybočovalo z mezí řádného způsobu obchodování a proto schází jedna z náležitostí objektivní skutkové podstaty přečinu pletich. Byla proto zmateční stížnost státního zastupitelství v tomto bodě zamítnuta jako neodůvodněná. Pokud jde o přestupek předražování hrachu, nelze upříti zmateční stížnosti oprávnění. Vyhláškou ministerstva pro zásobování lidu ze dne 21. října 1920 č. 591 Sb. z. a n. byla stanovena pro hrách cena na prodej v drobném 5 Kč za 1 kg a v této

vyhláše nebylo rozeznáváno, zda jde o hrách cizozemský, či domácího původu, a nebyl také činěn rozdíl v tom, zda jde o hrách ve množství pod 1 q, či ve množství větším. I pro hrách holandský platila proto i v drobném prodeji tato stanovená cena a nalézací soud nesprávně věc posoudil, odvolávaje se při posouzení zřejmě přemrštěnosti ceny holandského hrachu, obžalovaným prodávaného, na zjištěné ceny tohoto hrachu. Správně měl vzít za měřítko cenu 5 Kč za 1 kg a pak ovšem byl by nemohl dospět k posouzení, že cena 8 Kč za 1 kg, za kterouž obžalovaný zjištěně hrách prodával, není objektivně zřejmě přemrštěnou. Jest rozdíl mezi těmito cenami tak nápadný, že nelze o zřejmě přemrštěnosti ceny, obžalovaným požadované, pochybovati. Nalézací soud ovšem poukazuje též na mírný zisk obžalovaného, který nakupoval hrách po 7 Kč 50 h až 7 Kč 80 h za 1 kg a vydělával takto 50 h a 20 h na 1 kg; leč pro skutkovou podstatu §u 7 (1) zákona lichevního nepřichází v úvahu vůbec výše docíleného zisku, nýbrž jenom požadování, pokud se týče poskytnutí zřejmě přemrštěné ceny, a to v tomto případě skutečně nastalo. Objektivně jest tedy v jednání obžalovaného skutková podstata přestupku předražování podle §u 7 (1) lichevního zákona.

Čís. 1167.

Jde o trestný čin spáchaný v tuzemsku, byla-li nabídka, obsahující požadování přemrštěné ceny, zaslána z ciziny do tuzemska.

I osoba na trestném činu válečné lichvy nezúčastněná, již se výrok o propadnutí zboží (výtěžku) může dotknouti, má býti obeslána ku hlavnímu přelíčení a přísluší jí i právo odvolací z výroku, jenž byl pojat do rozsudku, pokud ovšem jest mezi pachatelem a dotčenou osobou poměr, předpokládaný §em 16 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 19. března 1923 Kr II 52/22).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Bedřicha A-a do rozsudku lichevního soudu při zemském soudě v Opavě ze dne 11. října 1921, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem předražování dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 č. 568 Sb. z. a n., a vyhověl v neveřejném zasedání odvolání družstva Wiener Fleischhauervereinigung do výroku, že zabavená kůže (výtěžek za ni) propadají ve prospěch státní pokladny.

D ů v o d y:

K u z m a t e č n í s t í ž n o s t i o b ž a l o v a n é h o:

Ve směru věcném (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá stěžovatel 1) že ujednal obchod s firmou ústně ve Vídni. Jako cizinec nemůže prý býti dle §u 234 tr. zák. stíhán ani trestán pro přečin, jehož se nedopustil na území Čs. republiky. Pisemných ofert firmy bratří A. obžalovaný neviděl, neschválil ani nepodepsal, takže nemůže za ně býti činěn